

ní náhodou, že historici v této souvislosti hovoří o „ztracené generaci“.

Pokud si dnes mladí lidé připadají ztracení, není tomu tak pro nedostatek cílů. Jakýkoliv rozhovor se studenty či školáky odhalí zarážející množství obav. Nastupující generace se opravdu vážně obává o svět, který má zdědit. Tyto obavy jsou však provázeny všeobecným pocitem frustrace. „My“ víme, že něco je špatně a že se nám spousta věcí nelíbí. V co ale můžeme věřit? Co máme dělat?

Ve srovnání s dřívější dobou jde o ironický obrat postojů. V éře sebejistých radikálních dogmat mladí lidé rozhodně netrpěli nejistotou. My jsme věděli, jak dát svět do pořádku. Právě tento tón nezasloužené domýšlivosti zčásti vysvětluje následnou reakcionářskou protiofenzivu. Má-li levice znovu dobýt ztracené pozice, byla by na místě jistá dávka skromnosti. Chceme-li však nějaký problém vyřešit, musíme jej umět pojmenovat.

Tato kniha byla napsána pro čtenáře na obou stranách Atlantiku. Americké čtenáře mohou překvapit časté odkazy na sociální demokracii. Zde ve Spojených státech jsou takové odkazy nezvyklé. Novináři a komentátoři, kteří obhajují veřejné výdaje na sociální účely, se spíše označují – a jsou označováni svými kritiky – jako „liberálové“. To však je zavádějící. Liberál je úctyhodné a uznávané označení a všichni bychom jej měli nosit se ctí. Podobně jako dobře ušitý plášť toho ale více skrývá, než odhaluje.

Liberál je někdo, kdo odmítá zasahování do záležitostí druhých, kdo je tolerantní k nekonformním názorům a nekonvenčnímu jednání. V minulosti liberálové dávali přednost tomu, aby si lidé vzájemně nezasahovali do svých životů, aby byl jednotlivcům ponechán co nejširší prostor, v němž mohou žít a rozvíjet se podle vlastních představ. Dnes jsou tyto názory ve své extrémní podobě spojovány s takzvanými libertariá-

ny; tento pojem je ovšem do značné míry nadbytečný. Většina skutečných liberálů má stále tendenci nechávat druhé lidi na pokoji.

Sociální demokraté jsou naproti tomu jakýmsi hybridem. S liberály je pojí oddanost principu kulturní a náboženské tolerance. Nicméně v oblasti veřejné politiky sociální demokraté věří v možnost a v přednosti společného jednání v zájmu společného dobra. Stejně jako většina liberálů upřednostňují sociální demokraté progresivní zdanění pro získání prostředků k financování veřejných služeb a dalších společenských statků, které si jednotlivci nemohou opatřit sami. Zatímco ale mnozí liberálové takové zdanění či veřejné služby považují za nezbytné zlo, sociálnědemokratická vize dobré společnosti zahrnuje od samého počátku širší roli státu a veřejného sektoru.

Obhajovat sociální demokracii ve Spojených státech je samozřejmě obtížné. Jedním z mých cílů je ukázat možnost, že by vláda mohla v našem životě hrát větší roli, aniž by to ohrožovalo naše svobody. Jelikož stát tu v dohledné budoucnosti zůstane, bylo by vhodné zamyslet se nad tím, jaký typ státu chceme. V každém případě platí, že to nejlepší z americké legislativy a sociální politiky dvacátého století, tedy to, co jsme nyní vybízení odstraňovat v zájmu efektivit a v duchu hesla „méně vlády“, odpovídá v praxi tomu, čemu Evropané říkají „sociální demokracie“. Naším problémem není, co máme dělat, ale jak o tom máme mluvit.

Evropské dilema je poněkud odlišné. Mnohé evropské země již dlouho praktikují v podstatě sociálnědemokratickou politiku; zapomněly ale, jak ji hájit. Sociální demokraté zaujmají defenzivní a apologetický postoj. Kritikům, kteří tvrdí, že evropský model je příliš drahý nebo málo ekonomicky efektivní, se nedostává žádné pádné odpovědi. Sociální stát přesto mezi občany nijak neztrácí na popularitě. Nikde v Evropě